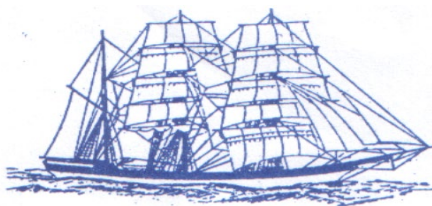

CYNGOR TREF PORTHMADOG

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2021– 2022

Cynnwys

- Tud 3 Gair gan y Cadeirydd
- Tud 4 Croeso
- Tud 5 a 6 Ardal Porthmadog
- Tud 7 Cyfrifoldebau
- Tud 8 a 9 Cae Pawb
- Tud 10 Bryn Coffa
- Tud 11 Cae Chwarae Bodawen
- Tud 12 Aelodau Cyngor Tref Porthmadog
- Tud 13 Staff a Chyfarfodydd y Cyngor
- Tud 14 Gwefan y Cyngor ac Aelodaeth Allanol
- Tud 15 Atebolrwydd, Cyllid a Gwariant
- Tud 16 Mantolen 2021 – 2022
- Tud 17 Ffurflen Flynyddol 2021 – 2022
- Tud 18 Cyfraniadau
- Tud 19 ac 20 Materion Polisi, Codi Materion gyda Chyngor
Gwynedd ac Asiantiaethau eraill
- Tud 21 Gwersi Cymraeg am ddim a Cheisiadau Cynllunio
- Tud 22 Er cof am Glenda Burke
- Tud 23 Meinciau Cyfeillgarwch
- Tud 24 a 25 Edrych i'r dyfodol

Gair gan y Cadeirydd

Mae'r flwyddyn ddiwethaf wedi bod yn brysur i'r Cyngor Tref. Wrth symud ymlaen o'r pandemig mae cyfarfodydd misol wedi newid o gynnal cyfarfodydd rhithiol i'w cynnal ar ffurf hybrid. Golyga hyn bod cyfarfodydd yn ystafell Glaslyn yn y Ganolfan gyda chyfleusterau i gynghorwyr ymuno ar y sgrîn. Mae croeso i aelodau o'r cyhoedd i fynychu yn yr un ffordd i arsylwi.

Diolch i'r cynghorwyr sydd wedi gadael y Cyngor y flwyddyn yma, yn enwedig wrth i'r cylch 5 mlynedd ddod i ben. Mae nifer wedi rhoi blynyddoedd o wasanaeth. Rydym hefyd yn croesawu cynghorwyr newydd ac yn gobeithio bydd eraill yn ystyried cynrychioli eu cymuned. Diolch hefyd i'r Clerc am drefnu'r gwaith gweinyddol.

Mae effeithiau Covid wedi bod yn hir a dwfn i iechyd unigolion, yr economi leol ac i incwm aelwydydd teuluoedd. Diolch i weithwyr gwasanaeth iechyd a gwirfoddolwyr sydd wedi bod yn brysur yn brechu, ail frechu, a trydydd frechu'r mwyafrif helaeth o'r boblogaeth sydd wedi helpu lliniaru gwaeth effeithiau'r clefyd a rheoli straeniau newydd fel omicron.

Peth da yw bod busnesau wedi manteisio o gyfnodau gwyliau prysur dros y flwyddyn. Ond mae'r niferoedd uchel o ymwelwyr ac ambell ymddygiad gwrthgymdeithasol hefyd yn rhoi straen ar ryddid a chyfleuster arferol preswylwyr lleol.

Her arall yw ymateb a pharatoi i effeithiau newid hinsawdd. Cafwyd cwpwl o stormydd egr dros y gaeaf ac mae yna beryglon cynyddol o lifogydd. Mae angen modelu'r risg drwy asesu llif yr afon Glaslyn, graddfa'r cynnydd yn lefel y môr ac addasrwydd a pherfformiad amddiffynfeydd rhag llifogydd.

I orffen yn bositif, pleser yw gweld cymaint o glybiau cymdeithasol a chwaraeon yn yr ardal sydd yn dod yn ôl i batrwm rheolaidd. Mae nifer o blant a phobl ifanc, bechgyn a merched, yr ardal yn cymryd rhan mewn amrywiaeth eang o chwaraeon. Mae gweithgareddau yn bwysig iawn i undeb, diwylliant ag hunaniaeth ardal tref Porthmadog a gallwn fod yn hyderus a balch bod gorymdaith a Seremoni Cyhoeddi Eisteddfod Genedlaethol Llŷn ac Eifionydd 2023 am gymryd lle yn y dref yn fuan. Llwyddiant arall i'r dref oedd buddugoliaeth ysgubol tîm cyntaf Clwb Pêl Droed Porthmadog yn eu gem ail-gyfle a ganlynodd yn eu dyrchafiad i gynghrair uwch. Rwyf yn siŵr fod hyn wedi ysgogi tîm pêl-droed cenedlaethol Cymru i ennill eu gem ail-gyfle eu hunain a chyrraedd cystadleuaeth Cwpan y Byd.

Cynghorydd Llywelyn Rhys
Cadeirydd 2021 - 2022

Croeso

Mae ardal Cyngor Tref Porthmadog yn cynnwys tref Porthmadog ei hun yn ogystal â phentrefi Borth-y-Gest, Morfa Bychan, Pwllgoleulas a Thremadog.

Codwyd Tremadog ar dir a gipiwyd o'r môr ar ôl i William Alexander Madocks gwblhau'r morglawdd neu'r Cob dros aber Afon Glaslyn neu'r Traeth Mawr yn 1811. Tyfodd Porthmadog wedyn yn sgil datblygu diwydiant llechi Blaenau Ffestiniog fel porthladd ar gyfer allforio'r garreg las i bedwar ban byd. Yn ystod y cyfnod hwn hefyd roedd Porthmadog a Borth-y-Gest yn ganolfannau adeiladu llongau masnach o bwys.

Cyrchfan boblogaidd i ymwelwyr yw'r ardal erbyn hyn wrth iddynt heidio am draethau godidog Bae Tremadog neu am fynyddoedd a chlogwyni heriol Eryri. Mae yma amrwyiaeth o lety yn ogystal â bwytai a thafarndai sy'n cynnig prydau diddorol, blasus a fforddiadwy.

Bro Gymraeg yw Porthmadog gyda'r iaith a'r diwylliant yn greiddiol i'w hunaniaeth. Dyma fu cartref Eifion Wyn a William Jones Tremadog, Alltud Eifion - a Percy Bushe Shelley hefyd yn ei dro. Bu Twm o'r Nant yn troedio'r ardal a dyma fan geni Thomas Edward Lawrence o Arabia a'r tenor adnabyddus, Rhys Meirion.

Mae Porthmadog wedi'i gefeillio â thref Wiclo (Cill Mhantáin) yn Iwerddon.

Felly dewch i ardal Porthmadog i brofi ein diwylliant unigryw, ein hanes cyffrous a'r golygfeydd ysblennydd. Chewch chi mo'ch siomi.

Ardal Porthmadog

Disgrifiad o'r ardal sy'n cael ei chynrychioli gan y Cyngor.

Mae ardal Cyngor Tref Porthmadog yn cynnwys tref Porthmadog ei hun yn ogystal â phentrefi Borth-y-Gest, Morfa Bychan, Pwllgoleulas a Thremadog.

Mae Porthmadog a Thremadog yn drefi cymharol newydd ac roedd 2011 yn flwyddyn bwysig wrth i'r ardal ddathlu dauganmlwyddiant adeiladu'r Cob enwog gan William Alexander Madocks.

Tref harbwr yw Porthmadog ac mae'r ardal yn gyrchfan twristaidd boblogaidd. Mae miloedd yn heidio yma bob blwyddyn, boed i ymweld â'r traethau a'r mynyddoedd, i fwynhau'r siopau a'r bwytai amrywiol, neu i gael blas ar yr hanes diwylliannol a diwydiannol cyfoethog sy'n perthyn i'r ardal.

Yr harbwr yw canolbwynt Porthmadog. Oni bai am yr harbwr ni fyddai Porthmadog yn bod fel tref. Yn ei ddydd roedd yr harbwr yn ferw o weithgaredd fel porthladd prysurau'r byd am allforio llechi ac fel cartref i'r diwydiant adeiladu llongau ddatblygodd yn ei sgil. Heddiw llongau pleser sydd wedi angori yn harbwr Porthmadog ac mae yna dawelwch hyfryd i'w gael o droedio ar hyd y cei gan ddychmygu'r prysurdeb a fu a'r ffyniant ddeilliodd o hynny. Mae ymweliad â'r Amgueddfa Fôr gerllaw yn gyfle i ail-fyw'r gorffennol a dysgu mwy am hanes morwrol unigryw harbwr Porthmadog.

Mae'r iaith Gymraeg yn iaith fyw ac yn rhan bwysig o ddiwylliant a hunaniaeth trigolion Porthmadog a'r ardal.

Mae tref Porthmadog wedi gefeillio â thref Wiclo yn Iwerddon. Gefeillwyd Porthmadog â Wiclo yn 2006 pan arwyddwyd siarter o gyfeillgarwch a chydweithio rhwng cynghorau'r ddwy dref. Mae'r siarter i'w gweld yn Y Ganolfan ym Mhorthmadog ac yn Neuadd y Dref yn Wiclo. Ers hynny bu mynych ymweliadau rhwng y ddwy dref wrth i gorau, bandiau ac amrwyiol gymdeithasau deithio'n ôl ac ymlaen dros Fôr Iwerddon gan greu cysylltiadau a chyfarfod â ffrindiau hen a newydd. Mae Clybiau Hwyllo'r ddwy dref yn gyfarwydd â'i gilydd ers blynyddoedd ac mae'r cysylltiad wnaed rhwng Gwasanaethau Tân Porthmadog a Wiclo yn un o lwyddiannau mawr y gefeillo.

Ewch i www.porthmadog.co.uk i gael golwg ar arweinlyfr Porthmadog ac i gael mwy o wybodaeth am y dref.

Cyfrifoldebau

Cynhelir cyfarfodydd Cyngor Tref Porthmadog fel arfer ar yr ail ddydd Mawrth o bob mis yn Ystafell Glaslyn, y Ganolfan, Porthmadog am 19:00. Mae cyfarfodydd y Pwyllgor Llawn yn cael eu cynnal yn rhithwir ar Microsoft Teams. Mae'r cyfarfodydd hyn yn agored i'r cyhoedd a chyhoeddir y Rhaglen ar gyfer y cyfarfodydd ar wefan y Cyngor, yn yr hysbysfwrdd y tu allan i'r Ganolfan ac yn yr hysbysfwrdd ger y Parc. Anogir y cyhoedd i gysylltu â'r Cyngor gyda'u sylwadau neu pryderon ac mae'r Cyngor yn credu ei bod hi'n hanfodol cael perthynas dda gyda'r etholwyr.

Mae Cyngor Tref Porthmadog yn gyfrifol am ddarparu amrywiaeth o wahanol wasanaethau o fewn yr ardal y mae'n ei gynrychioli ac yn gweithredu yn agored a thryloyw er budd ac ar ran y gymuned gyfan.

Rhai o gyfrifoldebau Cyngor Tref Porthmadog yw:

- Gosod y praesept, sef y dreth ddomestig sy'n cael ei ddsbarthu i'r Cyngor Tref bob blwyddyn.
- Cyflwyno sylwadau ar geisiadau cynllunio sy'n cael eu cyflwyno i'r awdurdod cynllunio.
- Cynnal a chadw ein tiroedd a'n heiddo sef Cae Pawb, Bryn Coffa, Cae Chwarae Bodawen a'r llwybrau cyhoeddus sy'n dod o dan gyfrifoldeb Cyngor Tref Porthmadog.
- Mae Cyngor Tref Porthmadog yn gweithio mewn partneriaeth gyda grwpiau cymunedol a gwirfoddol er lles yr amgylchedd, yr amgylchfyd a'r gymuned.

Mae gan Gyngor Tref Porthmadog yr is bwyllgorau canlynol : Pwyllgor Cyllid ac Amcanion Cyffredinol a Phwyllgor Eiddo. Maent yn cyfarfod 4 gwaith y flwyddyn.

Mae'r Pwyllgor Cyllid ac Amcanion Cyffredinol yn trafod bob agwedd o waith ariannol y Cyngor Tref gan archwilio'r cyfrifon, holi'r Clerc am wariant a derbyniadau a gwneud argymhellion am arbedion. Bydd y Pwyllgor yn ystyried Cyflog y Clerc yn flynyddol yn unol â'i chytundeb gwaith a gwneud argymhellion i'r Cyngor llawn. Maent yn monitro gwariant ac incwm gan wneud argymhellion ar gyfer trafodaethau llawn ar osod lefel y Preasept yn flynyddol. Yn achlysurol byddant hefyd yn trafod ceisiadau cynllunio sydd â dyddiad cau cyn cyfarfod llawn o'r Cyngor ac unrhyw fater ariannol arall sydd angen sylw.

Mae'r Pwyllgor Eiddo yn trafod holl agweddau eu cyfrifoldebau ynglŷn â chynnal a chadw'r eiddo canlynol:

Cae Chwarae Bodawen, Bryn Coffa (Cofeb y ddau Ryfel Byd), Cerflun Mr Madocks, llwybrau'r ardal maent yn gyfrifol amdanynt, y llochesi bws maent yn gyfrifol amdanynt a Rhandiroedd Cae Pawb.

Cae Pawb

Rhandiroedd Cyngor Tref Porthmadog yw Cae Pawb a leolir ym mhen ddwyreiniol Stryd Wesla ar y ffordd i weithfydd Rheilffordd Ucheldir Eryri heibio i Siop Darlun ac ar y chwith wrth safle Dŵr Cymru.

Yn sgil ymchwilio i hanes Cae Pawb canfuwyd bod y tir wedi cael ei brynu gan Y Cyngor Tref am £315 mewn arwerthiant o diroedd Stâd Tremadog yn 1921. Bu'n rhaid cael benthyciad gan y Weinyddiaeth lechyd er mwyn ei brynu fel gerddi llyisiau ar gyfer trigolion Porthmadog

Hanner cant a thri o randiroedd sydd yng Nghae Pawb gyda phob un wedi ei osod. Neulltuir y rhandiroedd i drigolion dalgyloch y Cyngor Tref sef Cod Post LL49.

£20 punt y flwyddyn, yn cynnwys £5 at gostau torri gwair, yw cost pob rhandir beth bynnag ei faint.

Mae yna bwyllgor o denantiad yn gofalu am y safle.

Os dymunwch fod ar y rhestr aros, cysylltwch â'r clerc ar clerccyngtreport@gmail.co

Mae rhandiroedd Cae Pawb wedi cael sylw yn ddiweddar yn sgil rhaglen deledu S4C Garddio a Mwy. Gwahoddwyd un o denantiaid mwyaf cynhyrchiol Cae Pawb, gŵr ifanc o'r enw Rhys Rowlands, fel gwestai a chyflwynydd rheolaidd ar y rhaglen a bu'n llwyddiannus iawn yn rhannu ei wybodaeth helaeth ac yn arddangos ei sgiliau garddio mewn dull naturiol a phroffesiynol iawn.

Bryn Coffa

Cofgolofn Tref Porthmadog i'r rhai a gollodd eu bywydau yn y ddau Ryfel Byd yw Bryn Coffa. Mae'r Groes i'w gweld yn glir uwchlaw'r ffordd ar Ynys Galch wrth deitho o Porthmadog i gyfeiriad Tremadog ger Ysgol Eifionydd.

Rhodddwyd y golofn yn rhodd i'r dref gan deulu o Borthmadog a gollodd fab yn y Rhyfel Mawr. Yma cynhelir gwasanaeth Sul y Cofio bob blwyddyn.

Yn ddiweddar gosodwyd canllaw ar y llwybr at y gofeb a rhoddwyd concriid ar ei wyneb.

Er mwyn diogelu'r cyhoedd ac oherwydd rheolau iechyd a diogelwch bu rhaid torri rhai o'r coed wrth y fynedfa i Bryn Coffa oedd yn dioddef o'r pla 'Ash Dieback' yn ystod tymor yr Hydref 2021. Roedd y Cyngor yn falch o fedru gweithredu ar gyngor a gafwyd gan swyddog Cyngor Gwynedd sy'n gofalu am dorri gwair ar y safle oherwydd dioddefodd yr ardal gryn ddifrod yn ystod stormydd gaeaf 2021 a gallasai'r coed fod wedi achosi damwain ddifrifol wrth ddisgyn i lwybr trafndiaeth ar y ffordd islaw.

Cae Chwarae Bodawen

Prynwyd Cae Chwarae Bodawen gan Gyngor Tref Porthmadog yng nghanol y saithdegau ac fe fuddsoddir yn rheolaidd ar y cyfarpar chwarae yno – gan gynnwys darpariaeth chwarae ar gyfer plant ag anableddau. Fe archwilir Y safle a'r offer chwarae yn flynyddol gan gwmni G.L.Jones, Bethesda a bydd y Cyngor Tref yn gweithredu ar unrhyw argymhellion ganddynt i wella cyflwr a diogelwch yr offer. Mae saer coed lleol, Mr Alan G Jones wedi cynnal gwaith i uwchraddio'r meinciau ar y safle ac i roi clo "spring" mwy diogel ar y giât, yn dilyn cyngor gan yr archwilwyr.

Yng Nghae Chwarae Bodawen mae Meini Gorsedd y Beirdd a osodwyd yno ar gyfer seremonïau Eisteddfod Genedlaethol Cymru Bro Madog a gynhaliwyd ar gyrion y dref ym 1987.

Hawlfraint Lluniau:

Prif Llun Harbwr Porthmadog: [Ken Bagnall](#)

Llyn Bach: [Kenneth Allen](#), Graig Ddu: [Chris Carlson](#), Harbwr Borth Y Gest: [David Medcalf](#), Gist Gerrig: [Dewi](#), Harbwr Porthmadog: [Alan Fryer](#),

Stryd Fawr, Porthmadog: [John Lucas](#), Stryd Fawr, Porthmadog: [Eric Jones](#), Tremadog: [Eric Jones](#)

Aelodau

CYNGHORWYR CYNGOR TREF PORTHMADOG Mai 2021

Ward Gymuned Porthmadog – Tremadog

Cynghorydd Alwyn Gruffydd (hefyd yn Gynghorydd Sir)
Cynghorydd Bethan Ogwen Rees Jones
Cynghorydd Aled Griffith

Ward Gymuned Porthmadog – Gêst

Cynghorydd Dr Simon Brooks
Cynghorydd Dr Melfyn Edwards

Ward Gymuned Porthmadog – Gorllewin

Cynghorydd Ian Jones
Cynghorydd Llywelyn Rhys (Cadeirydd)
Cynghorydd Malcolm Humphreys

Ward Gymuned Porthmadog – Ynys Galch

Cynghorydd Carol Hayes
Cynghorydd Nia Jeffreys (hefyd yn Gynghorydd Sir)
Cynghorydd Gwilym Jones

Ward Gymuned Porthmadog – Dwyreiniol

Cynghorydd Paul Jason Humphreys
Cynghorydd Stuart Nashir-Hallard
Cynghorydd Richard Williams

Ward Gymuned Porthmadog – Morfa Bychan

Cynghorydd Evan Selwyn Griffiths (hefyd yn Gynghorydd Sir)

Gweithwyr

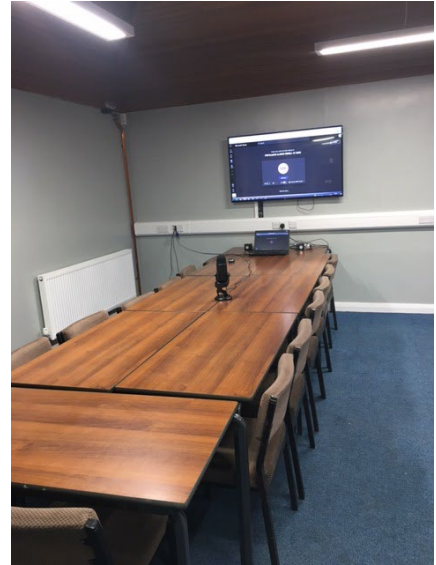
Clerc a Swyddog Ariannol presennol Cyngor Tref Porthmadog yw Marian Roberts. Mae'r Clerc yn gweithio yn rhan amser.

Dyma'r manylion cysylltu :-

e-bost
clerccyngtreport@gmail.com

ffôn 01766 513709

cyfeiriad Tawelfan
29 Maes Gerddi
Porthmadog
LI49 9LE

Cyfarfodydd

Rydym wedi ymateb i Reoliadau Awdurdodau Lleol (Coronafeirws) (Cyfarfodydd) (Cymru) a basiwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Ebrill 2020 o ganlyniad i bandemig Covid-19 i alluogi Cynghorau Cymuned a Thref i gwrdd o bell er mwyn parhau â'n gwaith yng ngoleuni'r cloi a gwaharddiad yn cael ei roi ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb. Gwnaed trefniadau priodol i allu parhau â'n busnes drwy gyfarfod o bell yn 2020-21

Oherwydd bod y cynfyngiadau wedi llacio bellach mae cyfarfodydd Rheolaidd y Pwyllgor Llawn y Cyngor ers Medi 2021 yn rhai hybrid - yn Ystafell Glaslyn, Y Ganolfan ac ar Microsoft Teams. Cynhelir y cyfarfodydd am 19.00 ar ail nos Fawrth o bob mis. Cynhelir y cyfarfodydd yn Gymraeg. Mae pob cyfarfod yn cael ei recordio gan y Clerc ar Microsoft Teams. Mae croeso i'r cyhoedd fynychu a gadael i'r Clerc wybod os oes angen darpar cyfieithu. Ni chynhelir cyfarfod ym mis Awst. Cyhoeddir Rhaglen pob cyfarfod ar wefan y Cyngor.

<http://www.cyngortrefporthmadog.org>

Cyhoeddir Cofnodion Drafft pob cyfarfod ar y wefan o fewn 7 diwrnod wedi'r cyfarfod a'r Cofnodion Terfynol wedi iddynt gael eu cymeradwyo yn y cyfarfod dilynol. Cynhelir cyfarfod o'r Is-Bwyllgor Eiddo a Cyllid a Datblygu 4 gwaith y flwyddyn ar Microsoft Teams.

Gwefan Cyngor Tref Porthmadog

<http://www.cyngortrefporthmadog.org>

Ar y wefan ceir gwybodaeth am y Cyngor Tref sydd yn cynnwys aelodaeth, rhaglenni cyfarfodydd, cofnodion, dogfennaeth a chyfrifon y Cyngor.

Aelodaeth allanol

Mae'r Cyngor Tref yn aelod o Un Llais Cymru, sef y prif gorff ar gyfer Cyngorau cymuned a thref Cymru. Mae aelodaeth o Un Llais Cymru yn cynnwys mynediad i gyngor cyfreithiol, hyfforddiant, cyngor ar bolisiau, gwybodaeth o'r Cynulliad a chyngor ar wella darpariaeth a gwasanaethau'r Cyngor. Mae'r Clerc yn aelod o Gymdeithas y Clercod SLCC ac yn manteisio ar ohebiaeth a hyfforddiant ganddynt.

Mae gan y Cyngor Tref gynrychiolaeth ar y canlynol :-

- Is Bwyllgor Harbwr Porthmadog
- Ymddiriedolaeth Rebecca
- Y Ganolfan
- Amgueddfa Forwrol Porthmadog
- Clwb Chwaraeon Madog
- Pwyllgor Ymgyrch Ysbyty
- Caru Port
- Pwyllgor Efeillio
- Pwyllgor Ardal Dwyfor (Un Llais Cymru)

Atebolrwydd.

Mae gofyn i Gynghorwyr ddatgan unrhyw ddi-ddordeb ar eitem i'w drafod ar gychwyn bob cyfarfod. Bydd hyn yn cael ei nodi yn y cofnodion. Mae'r cyfrifon yn cael eu rheoli gan y Clerc sydd hefyd yn Swyddog Ariannol Cyngor Tref Porthmadog. Cyngor Gwynedd sydd yn cynnal archwiliad mewnol o'r cyfrifon a Llywodreath Cymru yr archwiliad allanol ar ran Swyddfa Archwilio Cymru. Bydd Is-Bwyllgor Cyllid Cyngor Tref Porthmadog yn sicrhau cywirdeb a safon rheolaeth y cyfrifon.

Cyllid a Gwariant

Mae'r gyllideb yn cael ei gosod yn flynyddol ac yn cael ei chymeradwyo gan y Cyngor Llawn. Bydd adolygu trwy'r flwyddyn gan y Cyngor a'r Is-Bwyllgor Cyllid gydag adroddiadau rheolaidd gan y Clerc. Y Praesept yw prif ffynhonnell ariannol y Cyngor. Mae gosod y Praesept yn broses sydd yn cymryd i ystyriaeth costau tebygol y Cyngor ac unrhyw brosiectau sydd yn arwain at benderfyniad maint y Praesept.

Ceir Archwiliad Blynyddol o holl agweddau o weithgareddau ariannol y Cyngor Tref. Ar ddiwedd y flwyddyn ariannol bydd y Swyddog Ariannol Cyfrifol (y Clerc) yn paratoi'r Ffurflen Flynyddol a dogfennau perthnasol ar gyfer Archwiliad Mewnol gan swyddogion Adran Cyllid Cyngor Gwynedd yn gyntaf, cyn trosglwyddo'r dogfennau i law'r Archwilydd Archwiliadau Cynghorau Cymuned yn swyddfa Archwilio Cymru yng Nghaerdydd. Bydd canfyddiadau'r Archwiliad terfynol yn cael eu cyhoeddi ar wefan y Cyngor Tref ac ar hysbysfwrdd y Cyngor Tref er mwyn tryloywder. Cyhoeddir dyddiadau hefyd pan fydd y dogfennau ar gael i aelodau o'r cyhoedd ddod i'w harchwilio.

MANTOLEN

Cyngor Tref Porthmadog			
Incwm/Gwariant hyd at	31.3. 2022		
Incwm		yn y banc 31.3.21	
		Cyfrif Cyfredol	£ 31,461.53
Praesept	£ 62,581.43	Sieciau heb eu cyflwyno	£ 480.00
Ad-daliad TAW	£ 3,999.27		£ 30,981.53
CaePawb	£ 765.00	Cyfrif Cadw	£ 33,935.56
Llog Banc	£ 4.04		
Grant Canol Trefi	£ 2,180.40	Cyfanswm	£ 64,917.09
Gwyl Gelf Calon Cymru	£ 250.00		
Cau Cronfa'r Cadeirydd	£ 1,260.00		
Ad-daliad Scottish Power	£ 39.23		
Ad-daliad torri gwair	£ 1,064.50		
	£ 72,143.87		
		yn y banc 31.3.22	
Gwariant		Cyfrif Cyfredol	£ 31,067.84
		Sieciau heb eu cyflwyno	£ 600.00
Costau gweinyddol	£ 9,906.38		£ 30,467.84
Cyflog y Clerc	£ 9,646.00	Cyfrif Cadw	£ 33,939.60
Nadolig	£ 10,528.64		
Cyfraniadau A137	£ 2,700.00		
Cyfraniadau A19 Llesiant	£ 8,740.00		
Cyfraniadau A145	£ 18,850.00	Cyfanswm	£ 64,407.44
Cae Pawb	£ 305.54		
Parciau a manau agored	£ 11,976.96		
	£ 72,653.52		
Gwariant dros Incwm	£ 509.65	Lleihad mewn balans yn y banc	
			£ 509.65
		Marian Roberts	
		31.3.2022	

Datganiadau cyfrifyddu 2021-22 ar gyfer:

Enw'r corff:

CYNGOR TREF PORTHMADOG

	Y flwyddyn a ddaeth i ben		Nodiadau a chanllawiau i'r sawl sy'n llunio'r cyfrifon				
	31 Mawrth 2021 (£)	31 Mawrth 2022 (£)	Dylech dalgrynnu'r holl ffigyrau i'r £ agosaf. Peidiwch â gadael unrhyw flychau yn wag gan gofnodi balansau o £0 neu ddim. Rhaid i bob ffigwr fod yn gyson â'r cofnodion ariannol sylfaenol ar gyfer y flwyddyn berthnasol.				
Datganiad o incwm a gwariant/derbyniadau a thaliadau							
1. Balansau a ddygwyd ymlaen	50,233	64,917	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddechrau'r flwyddyn fel y'u cofnodwyd yn y cofnodion ariannol. Rhaid iddo fod yn gyson â llinell 7 y flwyddyn flaenorol.				
2. (+) Incwm o drethiant lleol/ardoll	62,581	62,581	Cyfanswm yr incwm a dderbyniwyd/derbyniadwy yn ystod y flwyddyn o drethiant lleol (praesept) neu ardoll/cyfraniad gan brif gyrrff.				
3. (+) Cyfanswm derbyniadau eraill	21,724	9,562	Cyfanswm incwm neu dderbyniadau a gofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn y symiau a gynhwysir yn llinell 2. Mae'n cynnwys grantiau cymorth, dewisol a reffeniw.				
4. (-) Costau staff	9,048	9,646	Cyfanswm gwariant neu daliadau a wnaed i bob gweithiwr cyflogedig ac ar ei ran. Dylech gynnwys cyflogau, TWE ac Yswiriant Gwladol (cyflogeion a chyflogwyr), cyfraniadau pensiwn a threuliau cysylltiedig, e.e. costau terfynu.				
5. (-) Llog ar fenthyciadau/ ad-daliadau cyfalaf	0	0	Cyfanswm gwariant neu daliadau cyfalaf a llog a wnaed yn ystod y flwyddyn ar fenthyciadau allanol (os o gwbl).				
6. (-) Cyfanswm taliadau eraill	60,573	63,007	Cyfanswm gwariant neu daliadau fel y'u cofnodwyd yn y llyfr arian parod namyn costau staff (linell 4) a llog ar fenthyciadau/ad-daliadau cyfalaf (linell 5).				
7. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	64,917	64,407	Cyfanswm y balansau a'r cronfeydd wrth gefn ar ddiwedd y flwyddyn. Rhaid iddo fod yn hafal i (1+2+3) - (4+5+6).				
Datganiad o falansau							
8. (+) Dyledwyr	0	0	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth dyledion sy'n ddyledus i'r corff ar ddiwedd y flwyddyn.				
9. (+) Cyfanswm arian parod a buddsoddiadau	64,917	64,407	Pob cyfrif: Swm yr holl gyfrifon banc cyfredol a chadw, daliadau ariannol a buddsoddiadau a ddelir ar 31 Mawrth. Rhaid i hyn fod yn gyson â balans cysoni'r llyfr arian parod yn unol â'r cysoniad banc.				
10. (-) Credydwyr	0	0	Cyfrifon incwm a gwariant yn unig: Nodwch werth yr arian sy'n ddyledus gan y corff (heblaw costau benthyg) ar ddiwedd y flwyddyn.				
11. (=) Balansau a gariwyd ymlaen	64,917	64,407	Dylai cyfanswm y balansau fod yn hafal i linell 7 uchod: Nodwch gyfanswm (8+9-10).				
12. Cyfanswm asedau sefydlog ac asedau hirdymor	21,574	24,527	Gwerth cofrestr asedau a buddsoddiadau pob ased sefydlog, ynghyd ag unrhyw asedau hirdymor eraill a ddelir ar 31 Mawrth.				
13. Cyfanswm benthyciadau	0	0	Balans cyfalaf dyledus pob benthyciad gan drydydd partion ar 31 Mawrth (gan gynnwys PWLB).				
14. Nodyn datgelu cronfeydd ymddiriedolaeth	Ydy	Nac ydy	Amh	Ydy	Nac ydy	Amh	Mae'r corff yn gweithredu fel unig ymddiriedolwr ac mae'n gyfrifol am reoli (a) cronfa/cronfeydd ymddiriedolaeth/asedau (dylai darllenwyr nodi nad yw'r ffigurau uchod yn cynnwys unrhyw drafodion ymddiriedolaeth).
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	*

Cyfraniadau 2021 – 2022

Ym mis Ionawr bob blwyddyn gwahoddir elusennau, cymdeithasau, mudiadau a chlybiau lleol i wneud ceisiadau am nawdd ariannol gan y Cyngor Tref. Trafodir pob cais yn unigol yng nghyfarfod y Cyngor ym mis Chwefror ac ym mis Chwefror 2022 rhannwyd y cyfraniadau fel a ganlyn :-

ENW'R ELUSEN/ CYMDEITHAS/ CLWB			
	Cyfraniad A137	Cyfraniad A145	Cyfraniad A19
1. Yr Wylan		£750	
2. Eisteddfod yr Urdd		£100	
3. Clwb Peldroed leuencid Porthmadog			£1,000
4. Clwb Pêl Droed Porthmadog			£2,500
5. Tremadog 200 Digwyddiadau	£1,500		
6. Tremadog 200 Prosiectau Amgylcheddol	Rhannwyd y swm rhwng y ddau gais.		
7. Neuadd Goffa Tremadog		£3,000	
8. Clwb Chwaraeon Madog			£3,000
9. Cyfeillion Ysgol y Gorlan	£200		
10. Cyfeillion Morfa Bychan			£500
11. Clwb Rhandiroedd Cae Pawb			£600
12. Cylch Meithrin y Gorlan Fach	£1,000		
13. Y Ganolfan		£10,000	
14. Eisteddfod Genedlaethol Boduan		£5,000	
15. Canolfan Morfa Bychan			£500
16. Clwb Snwcer Tremadog			£250
CYFANSWM	£2,700.00	£18,850.00	£8,350.00

Materion Polisi

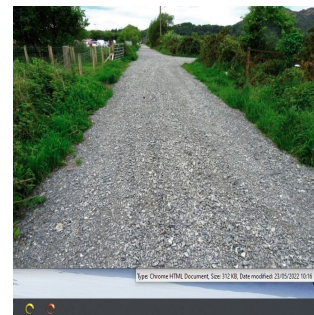
Mae'r Dogfennau a'r Polisiâu'r canlynol yn cael eu hadolygu yn flynyddol yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol pob mis Mai.

- Rheolau Sefydlog
- Rheolau Ariannol
- Côt Ymddygiad
- Archwiliad Mewnol y Cyngor
- Asesiadau Risg
- Cofrestr Asedau
- Polisi Cynllunio
- Polisi di-bapur
- Polisi Iaith
- Polisi Datganiadau i'r Wasg
- Polisi Hyfforddiant

Codi materion gyda Chyngor Gwynedd ac asiantaethau eraill

Mae Cyngor Tref Porthmadog yn croesawu cyfraniad y cyhoedd trwy dderbyn ac ymateb i lythyrau neu ebyst ganddynt. Yn ystod y flwyddyn a aeth heibio rydym wedi llwyddo i gyfeirio eu pryderon am y materion canlynol ac wedi llwyddo i weithredu i geisio datrys y problemau wrth gyfeirio'r materion at Gyngor Gwynedd neu at asiantaethau perthnasol eraill.

- Graeanu
- Cyflwr ffyrdd
- Llochesi bws
- Cyflwr llwybrau
- Cyflwr adeiladau hanesyddol
- Problem gwyllanod

Fel pob tref glan y môr, mae Porthmadog yn dioddef o heidiau o wyllanod dros dymor yr Haf. Mae'r Cyngor Tref wedi cyflogi hebogwr am yr ail flwyddyn

yn ollynnol er mwyn ceisio rhwystro'r gwylanod rhag nythu ar ben toeau strydoedd Porthmadog. Dyma'r hebogwr, John Parry Evans, wrth ei waith ar strydoedd cefn Porthmadog.

Mae'r Cyngor hefyd wedi llythyr Aelodau Seneddol, Aelodau'r Cynulliad, Dŵr Cymru a Cyfoeth Naturiol Cymru ynglyn â materion mwy eang megis :-

- diffyg tai fforddiadwy lleol
- ail gartrefi
- carthffosiaeth
- perygl llifogydd
- tirlithriadau

Dyma rai o weithwyr Cyfoeth Naturiol Cymru wrth eu gwaith yn clirio'r Cyt ac yn monitor tyfiant "Japanese Knotweed".

Mae'r Cyngor Tref yn ceisio meithrin perthynas dda gydag asiantaethau cyhoeddus a'r gwasanaethau brys ac i'r perwyl hwnnw gwahoddwyd Inspector Lisa Jones a Sgt Simon Barlow i annerch cyfarfod y Pwyllgor Llawn ar Ragfyr 14 2021.

Gwahoddwyd swyddogion Cyfoeth Naturiol Cymru – Andrew Basford a John Meirion Davies - i gyfarfod Pwyllgor Llawn y Cyngor ar Fawrth 1 2022.

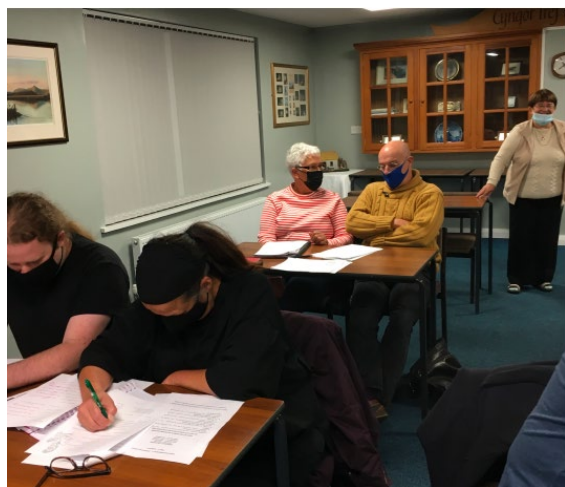
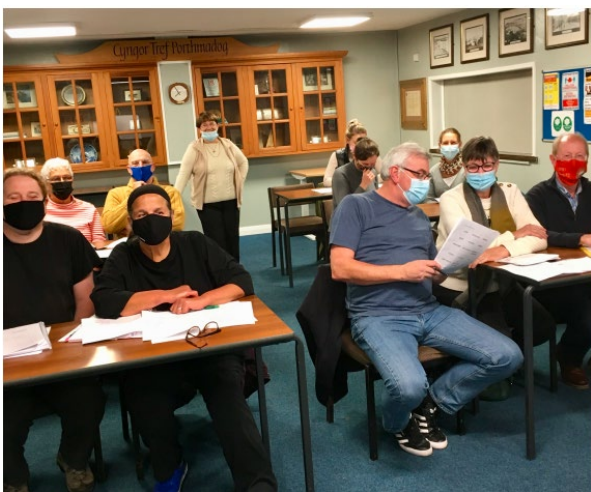
Cafwyd ganddynt gyflwyniad ar y peryglon difrifol o lifogydd sy'n wynebu tref Porthmadog. Mae'r Cyngor yn cydweithio'n agos â'r asiantaeth yma er mwyn sicrhau bod y wybodaeth ddiweddaraf yn cael ei rannu gydag aelodau o'r Cyngor.

Ar Fawrth 8 2022 cafwyd Anerchiad drwy gyfrwng Microsoft Teams gan Garem Jackson, Pennaeth Addysg Gwynedd a'r Cynghorydd Cemlyn Williams ar y newidiadau yn y ddarpariaeth drochi yng Nghanolffannau Iaith y Sir.

(Gweler gwefan y Cyngor Tref am gofnodion llawn o'r cyfarfodydd uchod.)

Gwersi Cymraeg am ddim

Yng nghyfarfod Llawn y Cyngor ar Ebrill 13 2021 derbyniwyd yn unfrydol cynnig Cyng Stuart Nashir Hallard y dylai'r Cyngor Tref gynnig gwersi Cymraeg am ddim i newydd – ddyfodiaid i Borthmadog. Cynigiodd Cyng Carol Hayes ei harbenigedd a'i hamser am ddim a chafwyd cyfres llwyddiannus iawn o wersi wythnosol yn y Ganolfan rhwng Medi a Rhagfyr 2021. Roedd yr ymateb yn hynod o gadarnhaol a bu rhaid cyfyngu'r nifer i 15 o ddysgwyr yn derbyn hyfforddiant a sgiliau newydd o dan ofal Cyng Carol Hayes. Arianwyd y fenter o dan gyllideb A19 Llesiant.

Ceisiadau Cynllunio

Bydd y Cyngor Tref yn trafod pob Cais Cynllunio a dderbynir gan Adran Gynllunio Cyngor Gwynedd yn eu cyfarfodydd ac yn mynegi eu barn fel corff er mwyn adrodd yn ôl i'r Adran Gynllunio ar unrhyw sylw, amod neu wrthwynebiad i Gais Cynllunio. Bydd y Clerc yn ebostio manylion pob Cais at y Cynghorwyr fel y cânt ddigon o amser i astudio manylion y cais cyn y cyfarfod er mwyn dod i benderfyniad arno. Hysbysir yr Adran Gynllunio o benderfyniad y Cyngor a chyhoeddir penderfyniad y Cyngor ar y cais yng nghofnodion y cyfarfod.

Ar adegau pan fydd y cais wedi cyrraedd y Clerc yn rhy hwyr i'w gynnwys yn y rhaglen ac i gael ei drafod mewn cyfarfod yna bydd y Cynghorwyr yn ymateb yn unigol i'r Cais Cynllunio yn uniongyrchol i'r Adran Gynllunio. Trafodwyd a daethpwyd i benderfyniad ar 48 Cais Cynllunio rhwng Ebrill 2021 a Mawrth 2022.

Er cof am Glenda Burke

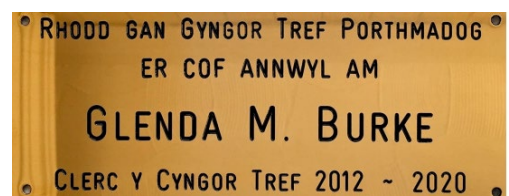
Er mwyn cydnabod gwasanaeth a gwerthfawrogi cymeriad annwyl iawn y cyn-Glerc Glenda Burke penderfynodd y Cyngor Tref gomisiynu mainc goffa er cof amdani gan gwmni Coed y Ddraig, Penrhyndeudraeth. Cyfansoddwyd y gwpled hon i'w naddu arni gan Tudur Puw.

'Aros, fel egni seren,
I ni fydd goleuni Glen'

Dadorchuddwyd y Fainc Goffa er cof am Glenda Burke ym mis Tachwedd 2021 yn y Parc, Porthmadog. Dyma'r Cynghorydd Richard Williams yn cyflwyno'r fainc i Tony Burke er cof am Glenda.

Gosodwyd y plac efydd hwn ar y fainc yn ddiweddarach.

Meinciau Cyfeillgarwch

Ar draws Gwynedd mae Pontio'r Cenedlaethau a Llwybrau Llesiant wedi ariannu 10 o feinciau cyfeillgarwch fel rhan o gynllun Meinciau Cyfeillgarwch Cyngor Gwynedd. Mae tair ohonynt, sydd wedi eu hariannu gan Arloesi Gwynedd Wledig drwy gynllun LEADER , wedi cael eu gosod yn nhref Porthmadog. Tri arlunydd lleol fu'n cynllunio a phaentio'r meinciau ; Fiorella Wyn o Borthmadog, Sian Elen o Groeslon a Llyr Williams o Drawsfnwydd.

Mae mainc Sian Elen ger trofan Bodawen wedi ei hysbrydoli gan fyd natur y Glaslyn.

Cafodd Llyr Williams syniadau gan drigolion Hafod y Gest a Grŵp Cynefin i'w helpu i ddylunio'r fainc yma.

Mae mainc Fiorella Wyn ger y Parc wedi ei hysbrydoli gan fyd natur yr ardal.

Edrych i'r dyfodol

Diffibrilwyr

Fe arianodd y Cyngor Tref 2 Ddiffibriliwr allan o gyllideb A19 Llesiant ar gyfer 2 safle yn y flwyddyn ariannol 2020-2021. Gosodwyd un ar wal allanol Meithrinfa Hen Ysgol a'r llall ar wal allanol siop Lidl. Eleni mae'r Cyngor Tref wedi cydweithio gyda'r Gwasanaeth Ambiwlans i lunio rhestr o leoliad pob diffibriliwr yn nalgylch y Cyngor Tref ac wedi cyhoeddi'r rhestr yn y papur Bro lleol, Yr Wylan. Ceir copi ohono hefyd yn hysbysfwrdd y Cyngor ac ar wefan y Cyngor. Ar hyn o bryd mae'r Cyngor Tref yn disgwyl clywed os bu eu cais yn llwyddiannus i gael diffibriliwr am ddim gan gynllun Llywodraeth Cymru ar gyfer 2 leoliad arall yn yr ardal.

Gweithgor datblygu

Ym mis Gorffennaf 2021 daeth criw bychan o'r Cyngor Tref at ei gilydd i ffurfio Gweithgor Datblygu. Prif amcan y grŵp oedd penderfynu ar brosiectau i wella cyfleusterau ac edrychiad cyffredinol yr ardal trwy wneud defnydd o'r arian sydd wrth gefn a'r incwm meysydd parcio. Mae Porthmadog bellach yn rhan o Safleoedd Treftadaeth y Byd, UNESCO a rhagwelir derbyn grantiau ychwanegol yn sgil hyn y gellir eu defnyddio i hwyluso gwaith y Gweithgor Datblygu.

Mae'r Gweithgor eisoes wedi trefnu i gael arwydd newydd i Gae Chwarae Bodawen ac wedi comisiynu 2 fwrdd gwybodaeth am adar gan arlunydd lleol i'w gosod ar lwybr cerdded y Cob Crwn. Gobeithir yn y dyfodol agos medru gweithredu i wella ardal Pencei, gosod arwyddbyst newydd o gwmpas y dref a chyhoeddi pamffled a map o'r dref.

Plannu Coed

Mae'r Cyngor Tref mewn wedi cyfarfod â Swyddog Bioamrywiaeth, Adran Amgylchedd Cyngor Gwynedd i drafod y posibilrwydd o wneud cais am nawdd i blannu coed ar safle Cae Chwarae Bodawen. Daeth hyn yn sgil trafod cynllun Llywodraeth Cymru, Coedwig Genedlaethol i Gymru mewn cyfarfod blaenorol o'r Cyngor Tref. Gobeithir derbyn nawdd gan Gronfa Gymunedol Partneriaeth Natur Gwynedd i blannu coed a chynyddu ardaloedd o flodau gwyllt er budd peillwyr mewn mannau ar gae Chwarae Bodawen. Mae'r gronfa yn annog sefydliadau cyhoeddus neu wirfoddol o fewn y Sir i hyrwyddo yr amrediad eang o gynefinoedd amrywiol sydd gennym er budd bio-amrywiaeth.

Marian Roberts
Clerc Cyngor Tref Porthmadog
Mehefin 2022